

ORTAK MESLEKİ DENETİM UYGULAMASI

Ülkemizde, her geçen gün enerihi metlerin kalitesinde giderek artan bir düme örülmektedir. u durumun ana nedenleri unlar-
dır ir as ari r e standard n n e
elirli ir as ari ücretin lma .

ürürlükteki r ecilik mekani mas na
ak ld nda hem a n meslek uru unda,
hem de i ik meslek uru lar aras nda
a a ir reka etin arat ld una a l
larak r e ücretlerinin e d la s la
r e hi metleri standard n n dü tü ü
örülmektedir. u durumdan hem kamu, hem de
r eciler arar örmektedir. Pr e i a -
t ran a s ndan hi metin ucu a a ld
i iminde örülen arar ise aldat c d r,
ünkü hi metteki kalitesi lik u arar
fa las la sili ötürmektedir.Pr eciler
a s ndan ise a r ecilik kimse i tatmin
etme en ir duruma elmekte, a da k sa-
da ucu r e a lmas na idilerek s -
nunda i im ac l a armaktadır.

örüldü ü i i r ecili in e r e ür -
lar n n eli e ilmesi i in as ari r e
standard n n e unu sa la acak as ari
ücretin sa tanmas ereklidir. u standard-
lar n e ücretlerin sa tanmas ise erek
kununun erek ü elerinin arar n sa un-
makla öre li lan meslek dalar na dü -
mektedir. Meslek dalar u hi meti a r
a r ürettüklerinde ine tutarl ir
s nuca ar lama acakt r. ünkü temelde ir
ütün lan teknik hi metler ir irinden
a r dü ünüldü ünde eli kiler e a a
reka etler önleneme eektir. u durumu
ören Odam , ir süreden eri Mimarlar
Odas ile tn aat Mühendisleri Odas n n
irlikte ürettükleri rtak el e u ula-
mas n n ka sam eni letilerek ir mesleki
denetim u ulamas i imine dönü türülmesi
e unun dört meslek das (Elektrik,Makine,
n aat Mühendisleri Odalar Mimarlar Odas
larak rtak üretilmesi al malar na
kat lm t r.

u ama la sürdürülen al malar s nucu,
Ortak Mesleki Denetim Uygulaması Protokolü
ha rlanm e r t k l ü erinde dört da
örü irii ine arm lard r. ürürlü e
ire ilmesi i in eklerinin de has rlanmas
ereken r t k lün giriş e amaç maddele-
rini a a da ulacaks n .Pr t k lün tümü-
nü, ekleri tamamland nda a mla aca .

GİRİŞ

Madde 1..... urdumu daki a e tesis
üretimnin a da teknik kurallara e
Türki e nin er eklerine u un ir i imde
r elendirilmesi, a lar n e tesislerin
sa lam,kullan l , ü enilir e ek n mik
in a edilmesi,Türk mühendis e mimarlar -
n n llard r mücadele etti i ir k nudur.

ihtisas e i ti al k nular na öre il ili
meslek dalar ,kamu arar na üretilmekte
lan u mücadele i inde en etkili e a -
e ilme denetim unsurlar ndan iridir.
alk nma e sana ile me a as i inde lan
ülkemi de,teknik hi met kalitesini dü üren
e u hi metin s mut ürünü lan a e
tesisleri ürük e sa l ks ir dü e e
indiren e itli da ran e tutumlarla
mücadele etmek,meslek dalar n n ldu u
kadar tüm teknik elemanlar n da a e il-
me öre idir.Meslek dalar n n *ortak
mesleki denetim uygulaması* i iminde
elirlenen u eni iri imin a ar a
ula mas ,ü elerinin destek e ü irli ine
a l d r.

AMAÇ

Madde 2..... *Ortak Mesleki Denetim
Uygulaması* n n ama lar unlard r

a Teknik hi met kalitesini ükseltmek e
a e tesis üretimnin sa lam,kullan l
ü enilir e ek n mik ir i imde üretil-

me ine katkı da ulunacak ted irleri almak.

a e tesis üretimini k ntr l e il ili r eleri tasdik ile öre li kamu kurulu lar na e mahalli idarelere ard m c e destek lmak.

c a e tesis üretimi i inde öre alan mimar e mühendislerin, a t klar teknik hi metin kar l lan ücretleri eksiksi e dü enli almalar n sa lamak.

d Mimar e mühendislerin ir irleri ile e kendi aralar nda haks reka ete l a an,d la s la a e tesis üretiminin sa l n tehlike e s kan ararl tutumla r en ellemek.

e a e tesis üretiminde mimar mühendis ile i eren arkas ndaki ili kileri dü enle mek, dalar ü elerinin e i erenin asal haklar n n k runmas n sa lamak.

BAYINDIRLIK BAKANLIĞI MİMARLIK VE MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ ŞARTNAMESİ İÇİN DEĞİŞİKLİK ÖNERİLERİMİZ 1- STEKLERİMİZ

a nd r l k akanl n n ürürlükte ulu- nan Mimar e Mühendislik i metleri art- namesi erine eni ir arname ha rlad - n n ö renilmesi ü erine,k nu la il ili dört da(Elektrik,Makine,in aat Mühendis- leri Odalar ,Mimarlar Odas u k nuda dalar örü lerinin al nmas i in akan- l a a urdular. akanl k u u ar ö - önüne alarak meslek dalar n n önerileri elince e kadar eni arname i ürürlü e k mama u un ulmu tur. ört dan n a - t al malar rtak ir k mis nda ir- le tirilerek ir ra r ha rlanm t r.

a r, ir enel ölümü e her dan n kendi alan na iren maddelerle il ili de i iklik önerilerini ka samaktad r.

a run enel ölümünü,dört dan n rtak larak de i iklik nerdi i maddeleri,ü e- lerimi i il ilendiren e Odam ca de i ik- lik etirilen maddeleri sa falar m a al - ru .

MİMARLIK VE MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ ŞARTNAMESİ HAKKINDA RAPOR

A-GENEL

Bayındırlık Bakanlığı tarafından 74/50

sa ile a mlanan Mimarlık e Mühendis- lik i metleri arnamesi ,il ili dört meslek das taraf ndan incelenmi e a a - da elirtilen örü ler sa tanm t r

a arnamede eniden sa tanan e hi metlere dü en akla k mali et a lar eskisine öre ü ük de i iklikler etirmekte e in aat mühendisli i hi metlerinin katsa s 80 den 50 e,makine mühendisli i hi metlerinin katsa s 50 den 25 e, elektrik mühendisli i hi metlerinin katsa- s ise 25 den 15 e dü mektedir.

Ücretlerin sa tanmas na temel lan e undan da öte e itli meslek dallar n n f nksi nlar n ir irine öre elirle en u ranlar n de i mesinin nedeni anla la- mam t r. ina üretiminde il ili meslekler taraf ndan sunulan hi metlerin miktar n n ir irlerine öre durumunun u derece de- i mesini erektiren ters ir tekn l ik de rim s ö k nusu lama aca i i,katsa - larda er ekle tirilecek de i ikliklerle sa lanacak ücret art lar temeli lma an, u nedenle ü en ereme en ir u ulama haline elecektir.

er defas nda de i e ilecek e u ü den

sübjektif kalma olanağı bulabilecek bu sistem hizmeti sunan ilgili meslek mensupları arasında suni sürtüşmeler yaratacak bir uygulamadır. Bu bakımdan en kısa zamanda bu sistemin terkedilerek yerine sarfedilen emeği temel alan bir uygulamanın konulması günümüzde ulaşılan durumun kaçınılmaz bir gereksinimi olarak gözükmektedir.

İlgili meslek odaları böyle bir çalışmada kendilerine düşen görevi yerine getirmeye hazırdır. Nitekim bu konu ile ilgili olarak her odada ayrı komisyonlar kurulmuş ve rasyonel bir ücret sistemini oluşturmak için çalışmalara başlanmıştır. Bu çalışmanın sonucu Bayındırlık Bakanlığına iletilecektir, ilgili dört oda bu çalışmalarda Bayındırlık Bakanlığının mensupları ile ortaklaşa fikir oluşturmanın faydalı olacağı kanısındadır. Ayrıca "Odalararası Ortak Mesleki Denetim" çalışmaları da sürdürülmektedir. Bu konuda da Bayındırlık Bakanlığının görüş ve katkısından yararlanmak için müracaat edilecektir.

Ancak yeni sisteme geçilmesi için gereken zaman- içerisinde her türlü haksızlığı, "ilgili mesleklerin birbirleri ile olan ilişkilerinde suni çatışmaları önlemek bakımından eski ücret oranları uygulamasının bir süre daha yürürlükte kalması gerekmektedir.

b) Hizmetlere düşen yaklaşık maliyet paylarındaki düşüklük yüzünden, ücret oranlarındaki artışa rağmen, mimarlık ve mühendislik hizmetlerinin karşılığında alınacak toplam ücrette ancak % 10-12 dolaylarında bir artış sağlanmaktadır. Üstelik, yaklaşık maliyet paylarında yapılan ayarlama, inşaat mühendisliği hizmetleri karşılığında alınan ücretleri % 25 dolayında düşürmektedir. 1953'te yürürlüğe konan bir yönetmeliği kaldırırken yerine 21 yıl önceki koşullara göre hemen hiçbir avantaj sağlamayan ve yer yer daha kötü koşullar getiren bir şartnamenin kabul edilebilmesi olanaksızdır.

c) Ülkemizdeki proje büroları birer emek kuruluşlarıdır. Bu bakımdan ekonomik gelişmelerden etkilenmeleri sermaye kuruluşlarından farklı olmaktadır. Örneğin hızlı bir enflasyon sermayenin gelişmesine neden olabilirken, emeği ile geçimini temin eden-

lerin gerçek ücretlerinde daima bir düşüş olmaktadır.

Ülkemizde ekonomik dalgalanmaların kuvvetli oluşu bir yandan proje bürolarının sürekliliğini önlerken, diğer taraftan projeci mühendis ve mimarlara ödenen ücretlerin yeteri seviyeye ulaşmaması, onların çağın gereklerine uygun büyüklüklere ve kapasitelere ulaşmasını engellemektedir.

Artan hayat pahalılığı karşısında proje bürolarının ücretlerinde sağlanan artışlar değil büroların gelişmesini, eski durumlarını muhafaza etmelerini bile olanaksız hale getirmektedir.

Bu bakımdan ülkemizdeki projeciliği daha fazla baltalamamak için ücretlerinin günün koşullarına göre düzenlenmesi gerekmektedir. Bu konu ile ilgili olarak ilgili dört meslek odası şartnamenin ücret oranları cetvelindeki katsayıların 1,5 ile çarpılmasının zorunluluğuna inanmaktadır.

d) Ücretlerin hesaplanmasında aralar için uygulanan en yakın değer alınması ilkesi sakıncalar doğurmaktadır. Şöyle ki, bazı hallerde hizmet sınıflarında ve bina maliyetlerinde artış olduğu halde alınacak ücret artmamakta veya daha düşük olabilmektedir.

Bu sakıncanın giderilmesi için ara değerlerin bulunmasında enterpolasyon yönteminin uygulanması gerekli olmaktadır.

e) Aynı projenin birden çok yapıda uygulanması halinde, ilk uygulamadan sonraki uygulamalar için öngörülen PİD ücreti yüzdeleri çok düşüktür ve 18'inci uygulamadan sonra hiçbir ödeme yapılmamaktadır. Aynı şekilde, bir projenin birden fazla uygulanması halinde verilecek kontrollük ücreti, 25 'inci uygulamadan sonra alınamaktadır.

B- MADDELERE TÜSKİN ÖNERİLERİ ilgili dört meslek odasının şartnamenin maddelerine ilişkin önerileri aşağıdadır. Burada sözkonusu edilmeyen maddeler aynen benimsenmiştir.

Madde 3- Yapı yaklaşık maliyeti; ön projeden veya -yoksa- ihtiyaç programından bulunacak alan, hacim veya miktarlar ile, Bayındırlık Bakanlığınca her yıl yayımla-

nacak birim maliyetlerin çarpımı sonucu geçici olarak elde edilir.

Birim maliyetler yayımlanmamış ise, yürürlükteki birim veya bedeller geçici olarak kullanılır.

3.4- ilk keşif veya kesin maliyet, tavan PİD ücretinin hesaplanmasında hiçbir şekilde dikkate alınmaz.

3.5- idarenin verileri ve/veya tasdikli projeyi değiştirmesi ile oluşan mesleki hizmetlerin bedeli ayrıca ödenir.

Madde 4-

4.1- Proje ve ihale dosyası düzenlenmesi (PİD)

Proje ve ihale dosyası düzenlenmesine ait mimarlık ve mühendislik hizmetlerinin ücretleri; tasarlanan yapının 3.madde uyarınca bulunacak yaklaşık maliyetine göre, ekli ücret oranları cetvelinden bulunur. PİD hizmetinin her safhasının ücreti o safhanın bitimindeki yıl itibariyle yapı yaklaşık maliyeti üzerinden hesaplanır.

4.13- Yapının tümüne veya bölümlerine ait PİD hizmeti ayrı yıllarda yaptırılırsa ücret, yaptırma yılındaki birim maliyete göre yeniden hesaplanır.

4.14- Kaldırılmalı.

4.15- Ayrı yapılar halinde projelendirilen veya işveren tarafından böyle projelendirilmesi istenen yapı guruplarındaki mimarlık ve mühendislik ücretleri her yapının kendi yaklaşık maliyeti üzerinden hesaplanır.

4.16- Kaldırılmalı.

4.17- Mevcut bir yapının değiştirilmesi ve/veya büyütülmesiyle ilgili hizmet hangi hizmet bölümüne aitse bu hizmete ait ücret, hizmetin etkilediği yapı bölümünün bu şartnameye göre bulunacak maliyetine % 20 eklemek suretiyle hesaplanır. (4.4 maddesindeki hizmet bunun dışındadır.)

4.2- Mesleki kontrol

Mimarlık ve mühendislik mesleki kontrol hizmetleri, yapı sınıfına ve yapının ihalesine esas teşkil eden keşif bedeline göre, ekli ücret oranları cetvelinden ve oranların 0,6'sı alınarak değerlendirilir. Yapının proje bürosunun bulunduğu bölgenin dışında

olması halinde u oran 0,75'dir.

Yapının itiminde ulunacak kesin maliyetlere kontrol ücreti eniden hesaplanır.

4.21- Yapının lümlerine ait mesleki kontrol hizmetleri, u lümlerin alımının ihale edildiği yıldaki keşif bedeline göre hesaplanır.

4.3- kaldırılmalı.

Madde 5-

5.1- Kaldırılan yönetmeliğin 7.maddesi aynen korunmalıdır.

5.11- Ancak, herhangi bir uygulamada yukarıda sayılanların dışındaki bir hizmetin ücreti şartnameye göre ayrıca hesaplanır.

5.2- Kaldırılan yönetmeliğin 8.maddesi aynen korunmalıdır.

Madde 6- Bu şartname hükümlerine göre bulunacak ücretler; Mimar/Mühendis tarafından bir uzman niteliği ile sanat ve teknik kurallarına, işverenin ilkelerine bağlı kalarak sorunun çözüme götürülmesini sağlayacak biçimde yapılacak mesleki hizmete ait emek ile, mimar/mühendisin bu işteki genel harcamalarının karşılığıdır.

6.1- Tarihî yapılarla ilgili Bakanlığınca çok özel olarak nitelenen yapılardaki değiştirme, büyütme, restorasyon ve rölöve işlerine ilişkin hizmetlerin ücretleri

6.2- Klasik literatüre girmeyen, özel uzmanlık ve tecrübeyi gerektiren, yeni alternatif ve çözümlerin ortaya çıkacağı olağan dışı konulardaki mühendislik hizmetlerinin ücretleri, bu hizmetlerin gerek tireceği emek ve işgücünü karşılamak üzere ayrıca hesaplanır.

6.3- Endüstriyel yapılarda bina bünyesi ve tesisatı dışındaki imal ve istihale ait makine ve teçhizatın mühendislik hizmeti, bu şartname kapsamının dışında ilgili yönetmeliklerce belirlenir.

6.4- Altyapı ve çevre düzenlenmesine ait PİD hizmetlerinin ücreti bu altyapı ve çevre düzenlenmesinin maliyeti üzerinden ve bu şartname hükümlerine göre ayrıca hesaplanır.

Madde 8- esin r e

esin r e, elli ir a n n nanm ön r esine öre tüm a elemanlar n n öl-ülendirili inaat sistem e ere lerinin elirtildi i r edir (2. e 3. ara raflar a nen k runmal d r .

8.13- ulama r esi

elli ir a a ait nanm kesin r e e öre

- eta lara u un öl üde mimari elemanlar , - tatik e tesisat n inaat etkile en öl ülerini,

- eta referanslar n e ere a kla- malar n e deta listesini, ka sa an e inaat n her safhas nda ür e anti ede kullan la ilcek nitelikte ha rlanm lan r edir (2. e 3. ara raflar a nen k runmal d r .

Madde 17- Elektrik mühendisliği hizmetleri, bina ile ilgili:

-Normal aydınlatma tesisatı ve prizler, zil tesisatı ve benzerleri,

-Anten tesisleri,basit donanma tesisatı,sinyal tesisleri,telefon şebekeleri ve santralı,alarm ve ihbar tesisleri,merkezi saat tesisatı,paratoner,

-Asansörler,kuvvet tesisatı,ışıklandırma ve donanma tesisleri,bahçe ve çevre aydınlatması,yedek elektrojen gurupları,trafolar,besleme hatları,

' -Yürüyen merdivenler,süratli ve kombine asansörler,sanayi kuvvet tesisleri,otomatik kontrol ve kumanda tesisleri,emniyet tesisleri,özel ihbar ve kayıt tesisleri,spor sahalarının,büyük meydanların aydınlatma tesisatı,skor tesisleri,

-Mütehavvil renkli ışıklandırma tesisatı,programlı elektro akustik tesisat,her nevi elektronik kumanda kayıt ve neşir tesisleri ile,sinyalizasyon,besleme şebekeleri ve benzeri özel tesisleri içine alır.

Yukarıda adı geçen hizmetlerden,asansörler,kombine asansörler,otomatik kumanda ve kontrol tesisleri,özel ihbar ve kayıt tesisleri,skor tesisleri,mütehavvil renkli ışıklandırma,programlı elektro akustik tesisat,her nevi elektronik kumanda kayıt ve neşir tesisleri ile sinyalizasyon ye ben-

eri ö el tesislerin

a- na rensi lerinin tes iti,

- a asite hesa lar n n a lmas e tesis ihalesine esas la ilcek temel erilerin tes iti,

c-Mimari,statik e tesisat r elerinde u tesislerin erektirdi i ted irlerin al nmas n n temini,

d- u tesis e a ciha lar n erektirdi i nitelik e nicelikte ener inin temini,

e- u tesis e ciha lar n al mas i in erekli ted irlerin al nmas elektrik r esi müellifinin s rumlulu undad r.

Bu şartname,elektrik-mühendisliği hizmetleri bakımından,tasdik yetkisi,kanun, yönetmelik veya kararnamelerle Bayındırlık Bakanlığına verilmiş elektrik projelerini kapsar.Tasdik yetkisi diğer bakanlık ya da kuruluşlara ait olan elektrik tesisleri projeleri bu şartnamenin kapsamı dışındadır.

Ancak projenin genel bünyesi bu nevi tesisleri ihtiva ediyorsa,bunların proje bedelleri »gerçek maliyetler:18. maddedeki esaslarla ve 19. maddedeki yüzdelerle çarpılarak tesbit edilir ve proje müellifine ayrı sözleşme ile ödenir.

Madde 17-25 kaldırılmalı.

Madde 19- Elektrik mühendisliği(PLD) hizmetlerinin şartnamede bulunan ücret toplamı hizmetin bölümleri için aşağıda gösterilen oranlarla ödenir.

-öneri raporu	% 5
-Ön proje	%15
-Uygulama projesi	%60
-Detaylar	% 8
-Orjinallerin teslimi	% 4
-thale dosyası	% 8

PROJE VE İHALE DOSYASI DÜZENLEME

(E M E E O T O i M E T E i l
Ü C E T O C E T E i

Mesleki kontrol hizmetleri için oranların 0,6'sı veya madde 4.2'ye göre 0,75'i,proje ve ihale dosyası kontrol hizmetleri için 0,25'i alınır.

Not: 20 milyondan sonra yapı yaklaşık maliyeti için oranlar kaldırılmalıdır.